

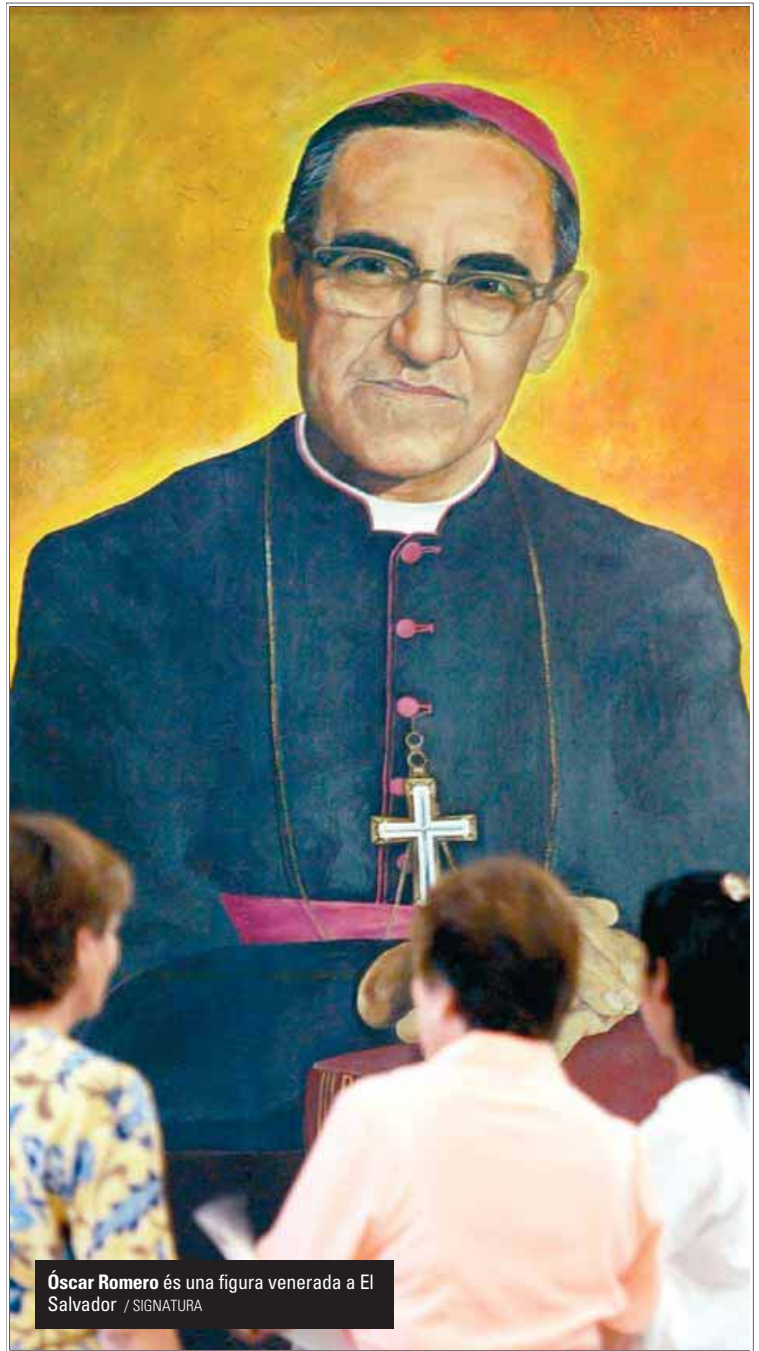
Indignat Óscar Romero

Francesc desbloqueja la beatificació de l'arquebisbe de San Salvador, assassinat el 1980

MIREIA ROURERA

● El papa Francesc acaba de desbloquejar la beatificació de monsenyor Óscar Romero, l'arquebisbe de San Salvador assassinat el 1980 per uns sicaris contractats per la ultradreta salvadorenca. Romero, precursor en la lluita i la defensa dels drets humans a l'Amèrica Llatina es va limitar, tal com recorda el jesuïta Xavier Alegre al seu llibre *Monsenyor Romero, un defensor profètic dels Drets Humans*, "a actuar en consonància amb l'Evangelí de Jesús" i, tot i això, i que va morir per defensar els drets humans dels més vulnerables, l'Església oficial, primer amb Joan Pau II i després amb Benet XVI, el va menystenir. Ha hagut d'arribar un papa sud-americà per valorar la figura d'aquest defensor dels pobres, un home que, sense una intencionalitat manifesta de posar-se en contra del poder, es va veure immers en una guerra i no va poder evitar posar-se al costat de la justícia. Tot Llatinoamèrica celebra la decisió de Bergoglio.

Oscar Romero va ser escollit arquebisbe de San Salvador perquè era, segons Oriol Tuñí, "una persona molt equànime, molt bona persona, molt senzilla". "Diríem que en principi no tenia pretensions d'interposar-se en la vida política del país", explica aquest jesuïta que, com altres companys seus, entre els quals el seu amic Ignacio Ellacuría, assassinat el 1989, també va estar a Llatinoamèrica i, per tant, coneix bé la història de Romero. El cas és que, quan Romero va ser escollit, l'oligarquia salvadorenca ho va celebrar perquè consideraven el seu antecessor, Luis Chávez, massa afí als moviments socials. Ro-

Óscar Romero és una figura venerada a El Salvador / SIGNATURA

“

Sento que tinc un deure amb les organitzacions polítiques populars: defensar el seu dret d'organitzar-se

“

Jo denuncio l'absolutització de la riquesa. El gran mal d'El Salvador és la propietat privada com a un absolut intocable

mero, per contra, era de tarannà conservador i ni tan sols simpatitzava amb la teologia de l'alliberament. "Era un home sumament moderat i molt respectuós amb la situació política", afirma Tuñí.

"Però l'assassinat en el 1977 del jesuïta Rutilio Grande, amic personal seu, el va deixar molt impactat", sosté el mateix Tuñí. "Aquell assassinat el va sacsejar espiritualment", hi coincideix en el seu llibre Xavier Alegre. I va obrir els ulls a la realitat. La mort del jesuïta el va moure a esbrinar quina era la situació al país i va començar a denunciar actuacions oberta-

ment injustes i terriblement abusives de l'exèrcit.

I Romero es va "convertir", i va prendre una opció molt clara pels pobres. "L'arquebisbe es va trobar que El Salvador vivia immers en una guerra civil amb un poder i unes forces armades opressores i un poble oprimint amb una guerrilla que el defensava", recorda ara Tuñí. "A poc a poc va anar veient que les coses es feien més insuportables i les actuacions de l'exèrcit eren cada cop més obertament injustes; llavors va començar a denunciar l'actuació de les forces armades i cada diumenge les seves homi-

Oriol Tuñí. Jesuïta

“Ja se’l considera sant”

lies eren objecte de més atenció”, recorda aquest jesuïta, que també va fer de professor a la Universitat Centreamericana José Simeón Cañas, UCA, on Ignacio Ellacuría i els altres cinc jesuïtes van ser assassinats el 1989. “Res no m’importa tant com la vida humana”, va dir Romero en una homilia. “És quelcom tan seriós i profund que supera la violació de qualsevol altre dret, perquè és vida dels fills de Déu i perquè aquesta sang no fa sinó negar l’amor, desvetllar nous odis, fer impossible la reconciliació i la pau; el que fa més falta ara aquí és aturar la repressió”, va reclamar.

“Era una figura nacional pel seu càrrec, i les seves denúncies contra els abusos de l’exèrcit el van portar a ser objecte, si no d’una persecució, sí d’una oberta oposició a càrrec de totes les autoritats i els mandataris de l’època, que el van voler silenciar”, explica el professor Tuñí. Els qui manaven

Un mes abans deia..

Monsenyor Romero va rebre amenaces i va admetre el temor que sentia de ser víctima d’una mort violenta. “Parlo en primera persona perquè aquesta setmana em va arribar un avís que estic a la llista dels que seran eliminats properament; però que quedi constància que la veu de la justícia ja ningú no la pot matar”, va afirmar durant la seva homilia del 24 de febrer del 1980. Un mes just després, el 24 de març, va morir assassinat.

el van acusar de traïr el servei episcopal ficant-se en política, però Romero va defensar la seva manera d’actuar, dient que la seva defensa dels pobres i la seva denúncia de les violacions dels drets humans i la injustícia dels rics i els poderosos “estava en sintonia amb l’Evangeli, amb el Vaticà II i amb els documents de Medellín i Puebla”.

El seu suport (no implícit) a la guerrilla el va acabar de sentenciar. “Sento, com a pastor, que tinc un deure amb les organitzacions polítiques populars; tot i que desconfien de mi, el meu deure és defensar el seu dret d’organització, donar suport a tot el que hi hagi de just en les seves reivindicacions”, va arribar a dir el desembre del 1979. I una altra: “Jo denuncio, sobretot, l’absolutització de la riquesa, aquest és el gran mal d’El Salvador: la riquesa, la propietat privada com a un absolut intocable.” És famosa la seva última homilia, *Que acabi la repressió*, en què va exigir als soldats que deixessin de matar: “En nom de Déu i en nom d’aquest sofert poble, els laments del qual puguen fins al cel cada dia més tumultuosos els prego, els ordeno en nom de Déu, que cessi la repressió.”

● Oriol Tuñí, com a provincial dels jesuïtes, era a Sud-amèrica quan el 16 de novembre del 1989 van assassinar a El Salvador Ignacio Ellacuría i cinc sacerdots jesuïtes més. Nou anys abans, i per causes semblants, els poderosos van fer assassinar, al mateix país, Óscar Romero, defensor dels pobres.

Com s’explica que l’Església aturés la beatificació de Romero?

El Vaticà en aquest tema ha jugat un paper molt negatiu, penso que en realitat han estat molt poc cristians. A veure: a l’Església catòlica quan una persona mor màrtir no demanen gaires detalls per fer el procés de beatificació... això és així. I que Romero va morir màrtir és claríssim. Aleshores?

Joan Pau II no era precisament afí a l’acció dels religiosos “socials” a l’Amèrica Llatina.

Ni ell ni, després, Benet XVI. Bé, Benet XVI, en aquest tema com en molts altres, no va prendre partit.

S’ha hagut d’esperar al papa Francesc.

Era de calaix que un papa de l’Amèrica Llatina una de les primeres coses que havia de fer era desbloquejar la beatificació de Romero. Cal tenir en compte que monsenyor Romero va fer el que va fer com a cristià. No el movia cap altra motivació. La seva decidida opció a favor de la gent maltractada va ser una actitud cristiana.

A Llatinoamèrica estan contents.

A l’Amèrica Llatina el consideren un sant. En Pere Casaldàliga, per exemple, sempre ha parlat de Sant Romero. A El Salvador el poble el venera. Encara que hagin passat 30 anys, continuen pensant que va ser el gran defensor de la gent senzilla.

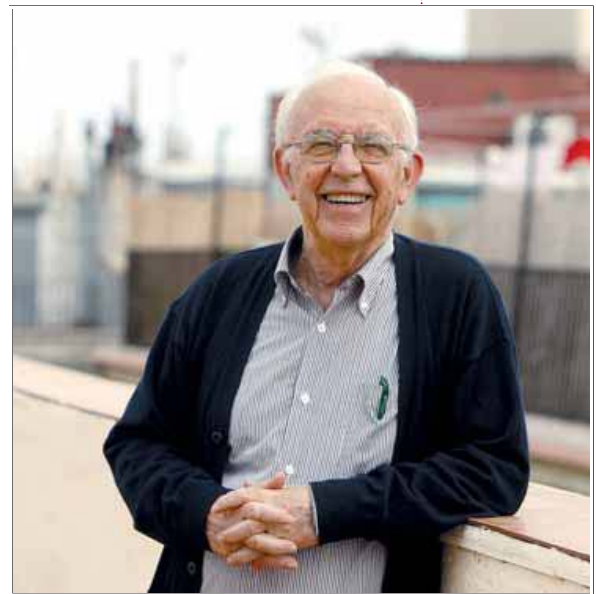
Aquí la figura de Romero és poc coneguda. També s’han diluït les figures d’Ellacuría i Lluís Espinal.

Certament ha estat difícil donar a conèixer aquestes figures en el context en què hem estat els darrers anys... sobretot pel tarannà marcat des del Vaticà; però nosaltres, els jesuïtes, hem anat parlant d’aquestes figures

tan properes: sobretot parlo d’Ellacuría, que personalment era molt amic meu, i de Lluís Espinal, que va ser assassinat dos dies abans que Óscar Romero, el 1980, però a Bolívia. Per intentar no oblidar aquell religiós i periodista la Fundació de Cristianisme i Justícia es diu, precisament, Lluís Espinal.

Espinal feia a Bolívia el que Romero i Ellacuría a El Salvador

Sí. Espinal feia una crítica molt aguda de la situació d’abús del poder a mans dels governs dictatorials de Bolívia, contra una situació social molt injusta. Per això el van matar. I a El Salvador, després de Romero, Ellacur-

Oriol Tuñí va ser provincial de la Companyia de Jesús (1988-1995) i degà de la Facultat de Teologia de Catalunya / ORIOL DURAN

ria i els altres professors de la UCA van lluitar igualment pels més desafavorits... però s’hi van implicar més arribant a fer d’intermediaris amb la guerrilla. Tants anys després no tinc cap dubte que el promotor de l’assassinat d’Ellacuría va ser el primer ministre, Alfredo Cristiani. Això no s’havia dit mai.

En la situació actual d’abús social a càrrec dels governants, aquestes figures se’ns revelen molt properes.

Aquesta sensibilitat de defensa de les persones per sobre de les institucions es comença a valorar. A mi m’agradaria que aquest tipus de valors fossin més apreciats i més proclamats. / M.R